

xii. 6872 - 1942. vi. 26. - létele - nem jelent meg;

xiii. 7143 - 1943. vi. 10. - létele - szbs;

7244 - - - ix. 30. - vegyes - vizsgálópott;

xvi. 8774 - 1948. v. 14. - vegyes - egyhangú;

8971 - - - xi. 18. - történeti - nemzetközi jogi pöt;

9.018 - - - xii. 16. - nemzetközi jogi pöt - szbs;

Rimaszombat, Sémre m.

1919. i. 19.

analízis dátum: 508. / 1949-49.

Rep. 1949. xii.

453. 48. 49.

Érk: 1948. december 10.

Bírálatra kiadom:

Dr. Baumó Jenő

- Dr. Dező Gyula

professzor úrunk.

Debrecen, 1948. december 10.

Gyestő
t. i. délután.

A 2736

A P O L G A R I P E R
F E L L E B B V I T E L E T U J A B B A N
S Z A B A L Y O Z Ó 1930:XXXIV. t.c.

Elfogadom. Előjegyzés
5. 1948 dec. 11
Thacsty

Doktori értekezés.

Horváth Irén

írta:

Gyebrecs, 1948 dec. 13

Imál Bertalan

1948.

A polgári per céljának, a jogvédelem megadásának megbízhatóságát, tökéletességét, jóságát állandó veszély fenyegeti különböző tévedések, mulasztások, sőt jogellenes cselekmények alakjában is. A jogszolgáltatás értékének fokozása érdekében létesítették a különböző törvények az u.n. perorvoslati intézményt. A cél elérésére helyes utat találni, igen nehéz feladat, mert egyfelől a perek minél alaposabb elbírálását, másfelől mielőbbi gyors és kevés költségvel járó befejezést kell szem előtt tartani. Bar hazai törvényhozásunk az 1911.I.t.c. létrehozásával, a nyugati államok hasonló alkotásainak szintjén áll mégis a megváltozott viszonyok már is követelték, különösen a fenti intézménynek módosítást, kiegészítést, ami az 1930:XXXIV.t.c. /T.E./- ben történt meg. Szükségessé tette ezt a szabályozást egy

előtérbenyomuló újabb követelmény: a fellebbviteli bíróságaink tehermentesítése és megrövidítése.

Nézzük, vajon miként szabályozta a fellebbvitelt új egyszerűsítési törvényünk?

I. A perorvoslat fogalmát illetően különböző felfogásokkal találkozunk. A sok tekintetben kiváló törvényünknek, az 1911:I.t.c. /Pp/ rendszerének elgondolása szerint, csupán a devolutív /fellebbviteli/ perorvoslatok tartoznak e fogalom alá, tehát a fellebbezés, felülvizsgálat, felfolyamodás és az előterjesztés. Ha azonban a perorvoslat meghatározását nézzük, mely szerint azt a perbeli cselekményt kell perorvoslatnak tekintenünk, "amellyel a fél a konkrét perbeli állapot megváltoztatását, már annak létesülésekor fennálló okok alapján

kéri," /Bacsó: A polgári perrendtartás tankönyve.55.§/ akkor körüket ki kell bővítenünk az u.n. at nem származtató hatályu perorvoslatokkal is. Ezek pedig a következők: 1. A határozat kijavítása, kiigazítása és kiegészítése iránti kérelem, 2. az ellentmondás, 3. az igazolás, 4. perújítás, 5. a fel felszólalása alaki eljárási szabályok megsértése esetén. Ide sorozható ezeken kívül még néhány sajátos névvel nem bíró perorvoslat, továbbá az u.n. pergatóló kifogás is.

II. A fellebbviteli bíróságok terhének könnyítésére a Pp. a pertárgy értékét használta fel korlátozó keretnek, amikor bizonyos értéken alul a fellebbezést és a felülvizsgálatot kizárta. A T.E. ehelyett egy másik korlatot állít: a fellebbvitel lehetőségét a fellebbviteli és felülvizsgálati érték szerint adva meg.

Az elsőbíróságnak pénz fizetése munka teljesítése, vagy ingó dolog iránt indított perekbe hozott ítélete ellen felperes nem élhet fellebbezésével, ha az ítélettel elutasított követelésnek vagy követelésrésznek, alperes pedig nem élhet fellebbezésével, ha a megítélt követelésnek vagy követelésrésznek értéke /fellebbezési érték/ nem haladja meg a fellebbezés kizárására irányadó értékhatárt. /T.E. 24.§ 1. bek./ Míg tehát a Pp. korlátozása a fellebbezés tekintetében még csupán a járásbíróság ítélete ellen szólt, addig a T.E. már elsőbíróságról beszél, idevonva a törvényszéki ítéletet is. "Ez a korlátozás" - rendelkezik tovább az idézett §. 2-ik bekezdésében, azonban "nem terjed ki az elsőbíróságnak olyan perekben hozott ítéleteire, melyek tekintet nélkül az ér-

tékre, ki vannak véve a községi bíróság hatásköréből."

A törvény szövegéből megállapíthatjuk, hogy a fellebbezési érték még a marasztalási perek mindegyikében sem irányadó, mert a megállapítási és jogállapotváltoztatási perek már természetüknél fogva sem korlátozhatók a fellebbezési érték által. Továbbra is a pertárgy értékének kell korlátot szabnia a közbenszóló ítéletnél, pergatló körülmény tárgyában hozott ítélet esetében, ha a bíróság a házassági eljárásban vagyoni jogi kérdésről külön határozott. Nem változtatta meg egyszerűsítési törvényünk a Pp. 691.§-át, amely "a vagyoni jogi per tárgyának értékéről" beszél.

Nem változik a Pp. következő rendelkezése sem: "Az értéket a fellebbező fél szükség esetében valószínűvé tenni

köteles."

Egyebekben az érték megállapítására a Pp. 5-8.§-ait megfelelően kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a perköltség kivételével a járulékokat, ha magukban véve meghaladják a fellebbezés kizarasára irányadó értékhatárt, figyelembe kell venni." /T.E. 24.§ 3.bek/
Itt eltérés a Pp-vel szemben az, hogy eddig a járulékok már 100 P érték meghaladása esetén figyelembe vétettek, nem véve ki a perköltségeket sem.

" Az elsőbíróságnak olyan ítélete ellen, amely ellen a fellebbezés mind a két félre nézve e §. szerint /T.E. 24. §: azaz a fellebbezési értékre tekintettel/ ki volna zárva, egyedül a perköltség viselésének és mennyiségének kérdésében fellebbezésnek csak abban az esetben van helye, ha a megítélt perköltség ösz-

szege meghaladja a fellebbezés kizárására irányadó értékét." Eddig a fellebbezhetőség ebből a szempontból nem volt szabályozva.

"Az egy eljárásban egyesített perekben hozott közös ítélet esetében a fellebbezés megengedhetősége tekintetében az az ítélet irányadó, amelynek tárgya a legnagyobb értékű." Tehát közös ítélet esetében, irányadó az az ítélet lesz, amelynek tárgya a legnagyobb értékű. Ítélet azonban csak egy van s csupán per és pertárgy lehet több. De mivel a fellebbezés megengedhetősége szempontjából a pertárgy nem, hanem a fellebbezési érték kell, hogy irányadó legyen, itt is ezt kell alapul vennünk.

III. " A fellebbezést az elsőbíró-ságnal ügyvéd által ellenjegyezve, irásban kell benyújtani." /T.E. 25.§ 1. bek./

Eddig az ügyvéd általi ellenjegyzés nem kivántatott meg. Ezzel a kérdéssel szoros kapcsolatban áll a 26.§, mely szerint kivételt képeznek azok a perek, "amelyekben a járásbíróság előtt az ügyvédi képviselést kötelező," mert ezekben: a járásbíróság ítélete ellen a fellebbezést az ügyvéd által nem képviselt fél" ezután is "jegyzőkönyvbe mondhatja."

A 25.§. 2-ik bekezdése a Pp. 481. §-ának utolsó bekezdését változtatja meg: "A fellebbezésben"- most már - "elő kell adni azokat az okokat, amelyek alapján a fél az elsőbíróság ítéletét megtagadja." Nem szenved változást a Pp. 481.§. abban a tekintetben, hogy ha a fél novumokat:" az elsőbíróság előtt fel nem hozott tényállításokat, ténybeli nyilatkozatokat vagy bizonyítékokat

akar" - a szóbeli tárgyaláson "érvényesíteni, ezeket vagy pedig, ha az első-bíróság előtt történt bizonyítás felvételének ismétlését vagy kiegészítését kívánja, ebbeli kérelmét is az okok előadásával" közölnie kell, a fellebbezésben. Most már tehát a fellebbezés nem csupán előkészítő perirat, hanem mivel bírói cognito alapjául szolgál, érdemleges is. Ennek következménye, hogy ezután a fellebbezést a megtámadás okainak előadása által indokolni is kell s hogy ebből a szempontból megszűnik a különbség a fellebbezésnek szóbeli tárgyalás, vagy nyilvános előadás útján való elintézése között.

"A törvényes rendelkezéseknek meg nem felelő fellebbezésért perköltség nem jár." /T.E. 25.§.3.bek./

IV. A Pp. szerint a fellebbezés sor-

sáról, elfogadása, vagy visszautasítása felett csak a fellebbezési bíróság határozott, most az új szabályozás folytán "ha a fellebbezés elkészült, vagy olyan ítélet ellen irányul, amely ellen a fellebbező fél fellebbezéssel nem élhet, vagy ha olyan esetben, amikor az ügyvédi képviselőt kötelező, a fellebbezést nem ügyvéd nyújtotta be, az elsőbíróság azt hivatalból visszautasítja." /T.E. 27.§.

1.bek/ "A fellebbezési bíróság azt a felet aki a visszautasító végzés ellen nyilvánvalóan alaptalanul és felfolyamodással, a Pp. 544.§-ának megfelelő alkalmazásával pénzbírságban marasztalja.

Erintetlenül marad a Pp. 454.§-ának rendelkezése, melyhez képest a fellebbezési határidő elmulasztása miatt beadott igazolási kérelem felett a fellebbezési bíróság határoz." /T.E. 27.§. 2-3- bek/

V. A fellebbezési eljárásban, ha szóbeli tárgyaláson intéztetik el, új tények és bizonyítékok korlátlanul hozhatók fel érvényesítés végett. Ez annak a következménye, hogy a Pp. szerint a fellebbezési eljárás az elsőbírósági eljárásnak ismétlése és kiegészítése. Benne az elsőbíróságnak mind ténybeli, mind pedig jogbeli következtetése megismétlődik, ugyanazt a gondolatbeli műveletet végezve a határozás érdekében.

A T.E. az eljárás szóbeliségén lényeges változásokat eszközölve, közelebb hozta a fellebbezési eljárást a felülvizsgálatihoz, mivel ezután most már a szóbeliség itt is csak kiegészítő, kiegészítő szereppel bír. Az előadottak folyamánya az, hogy nem csupán a fellebbezés érdemleges perirat, hanem az ellenfél válaszirata is az: " Ha a fellebbező fél

ellenfele a fellebbezésben előadottakkal szemben védelméül az elsőbírárság előtt fel nem hozott tényállásokat, ténybeli nyilatkozatokat, bizonyítékokat, vagy kérelmeket akar érvényesíteni, köteles ezeket, valamint megtalálni csatlakozását az idézési időköz első felében ügyvéd által ellenjegyzett s a fellebbezési bírósághoz benyújtott válasziratban előadni."

/T.E. 28.§ 1.bek/ Ezzel szemben a Pp. csupán előkészítő iratot kívánt az ellenféltől.

A válaszirat első példányát az iratokhoz kell csatolni, a másodpéldányt pedig az ellenfélnek, vagy ha több ellenfél van, ezeknek a további példányokat hivatalból kell kézbesíteni. /T.E. 28.§.2.bek./

A T.E. szemben a Pp.-vel, válasziratot kíván szóbeli tárgyaláson is a csatlakozótól. Azonban "az elkésve benyújtott, vagy csak a fellebbezési tárgyaláson pótoltt válasziratban foglalt csatlakozási kérelmet csak abban az esetben lehet figyelembe venni, hogy válasziratával hibáján kívül késett."
/28.§. ut. bek./

A Pp. szerint az ellenfél a szóbeli tárgyalás befejezéséig csatlakozhatott a fellebbezéshez. /493.§/ A T.E. 29.§-at átugorva, idézem a 30 §-t, mint a 28.§-al szoros kapcsolatban állót:
"Az ellenfél csatlakozását a fellebbezéshez a fellebbezési határidőben írásban ügyvéd által ellenjegyezve az elsőbírósnál is bejelentheti, vagy ha a perben az ügyvédi képviselet nem kötelező, a járásbírósnál jegyzőkönyvbe is mond-

hatja. A 27.§. a csatlakozásra is megfelelő alkalmazást nyer." /1.bek./ Tehát ha a csatlakozás elkésetten, a fellebbezési határidő eltelte után jelentett be. vagy pedig olyan ítélet ellen irányul, amelyben a csatlakozás ki van zárva /v.ö.Pp. 692.§ : "Ha az első-bíróság a vagyoni jogi kereset, vagy viszontkereset felől a házasság kérdésével együtt ítél" s az ítéletet csupán a vagyoni jogi kérdésben fellebbezték meg "az ily fellebbezésben a házasság kérdésében csatlakozni nem lehet"/ vagy ha olyan esetben, amikor az ügyvédi képviselő kötelező, a fellebbezést nem ügyvéd nyújtotta be, az elsőbíróság azt hivatalból visszautasítja. A fellebbezési bíróság a visszautasító végzés ellen nyilvánvalóan alaptalanul felfolyamodót pénzbírságban marasztalja.

A csatlakozás hivatalból visszautasítandó természetesen akkor is, ha az ellenfél nem fellebbezett, mivel a csatlakozás csak feltételes természetű, járulékos intézmény és mint ilyen osztja az ellenfél fellebbezésének a sorsát.

Azonban önálló fellebbezés jellegével is bírhat a csatlakozás, mert ha a fellebbezési határidő alatt jelentették be, amennyiben a csatlakozó fél az ítélet ellen fellebbezéssel élhetne, azt önálló fellebbezésnek kell tekinteni. /T.E. 30. §.ut.bek./ Tehát ez esetben a csatlakozás akkor is megáll, ha a fellebbezés visszautasítást szenved, vagy a csatlakozási kérelem beadása után a fél visszavonja fellebbezését. Egyébként "a csatlakozás elveszti hatályát, ha a bíróság a fellebbezést visszautasítja vagy ha a fél a fellebbezést visszavonja." /T.E.30.§.2.bek/

Megmarad a csatlakozásnak az az előnye, hogy "a csatlakozást a fellebbezésről való lemondás nem gátolja," /Pp. 493.§.1.bek./ sőt ezután "helye van akkor is, ha a fél az ítélet ellen önálló fellebbezéssel nem élhetne." /T.E. 30.§.2.bek./

VI. Az eljárás írásbelivé válásának következménye, hogy a felek elmaradása a fellebbezés elintézését nem gátolja:

"A tárgyaláson meg nem jelent fél helyett a fellebbezési kérelmet és ellenkérelmet az elnök, vagy az előadó olvassa fel." /T.E. 29.§./

VII. Szintén az írásbeliség elvének következménye, illetőleg érvényesülésével kapcsolatos a T.E. azon rendelkezése, mely a Pp. 495.§-át változtatja meg, elrendelve, hogy a fellebbezésben és a vályasz-iratban előterjesztett kérelmeket és

ellenkérelmeket a szóbeli tárgyaláson megváltoztatni nem lehet. /T.E.31.§ 1.bek/

A fellebbezési kérelem és ellenkérelem az elsőbírósági ítélet megváltoztatására, feloldására, hatályon kívül helyezésére, vagy helybehagyására irányulhat. Ezeket a kérelmeket nem lehet egymással felcserélgetni, azonban "nem tekinthető megváltoztatásnak, ha a fél: 1./ a kérelmet vagy ellenkérelmet a főtárgy vagy a járulékok tekintetében felelmei, vagy leszállítja,

2./ a járadékokra vagy viszontszolgáltatástól nem függő más időszakos szolgáltatásokra vonatkozó fellebbezést azokra a részletekre is kiterjeszti, amelyek a fellebbezés beadása után járnak le,

3./ a bér vagy haszonbér iránt indított keresetet azokra a részletekre is kiterjeszti, amelyek a fellebbezés beadása

járnak le,

4./ az eredetileg követelt tárgy helyett utóbb beálló változás miatt más tárgyat vagy kárpótlást követel,

5./ ha a Pp. 130.§-a alapján kért megállapítás helyett teljesítést, vagy teljesítés helyett a Pp. 130.§-a alapján megállapítást követel.

Az 1-5. pontban foglalt bejelentéseket a fél a jegyzőkönyvhöz melléklendő iratba foglalni köteles. Ha a bejelentés kisebb terjedelmű és nem kell arra a távollévő ellenfelet meghallgatni, a bíróság az irat mellékelése helyett megengedheti a bejelentésnek jegyzőkönyvbe vételét. Ha az ellenfél a tárgyaláson nincs jelen és meghallgatása szükségesnek mutatkozik, a bíróság a tárgyalást elhalasztja és a jegyzőkönyvhöz mellékelte irat másolatát, amelyet a fél az irattal együtt bemutatni kö-

teles, az ellenfélnek és ha többet vannak mindegyiküknek kézbesíti." /T.E. 31.§2-3/bek,

VIII. A fellebbezési eljárás felhozható novumok tekintetében is közeljuttott, az új szabályozás folytán, a felülvizsgálati eljáráshoz. Erről tanuskodik, a T.E. 32.§, amely a Pp. 498.§ 1-3 bek. helyébe lépett: " Az előadó előterjesztése után a felek szóval is indokolhatják kérelmeiket.

A felek a fellebbezési bíróság előtt olyan tényállításokat, ténybeli nyilatkozatokat, bizonyítékokat vagy kérelmeket, amelyeket az elsőbíróság előtt fel nem hoztak, vagy nem érvényesítettek, csak abban az esetben hozhatnak fel vagy érvényesíthetnek, ha azokat a fellebbezésben, vagy a válysziratban felhozták vagy érvényesítették. A szóbeli tárgyaláson ily előadások csak akkor pótolhatók, ha azok figye-

lembevétele nem teszi szükségessé a tárgyalás elhalasztását, vagy ha a fél nyomban valószínűvé teszi, hogy iratában hibáján kívül nem érvényesíthette azokat. Az utólagos előadásokat a jegyzőkönyvhöz mellékelés végett írásban is be kell mutatni."

IX. A tényállás megállapítása, eltekintve a kötött bizonyítás eseteitől, szabad mérlegelés útján történik. " A fellebbezési bíróság azokat az okokat, amelyek a bizonyítás mérlegelésénél meggyőződését előidézték, ugyszintén azokat az okokat, amelyek miatt a bizonyítást elégtelennek tartja, vagy a félről ajánlott bizonyítást mellőzte, az ítéletben tüzetesen előadni köteles.

Egyébként, ha a fellebbezési bíróság az elsőbíróság ítéletében foglalt tényállást és indokokat helyeseknek találja, ítéletének indoklásául arra szorítkozhatik, hogy az elsőbíróság ítéletét indo-

kainál fogva helybenhagyja." /T.E. 33.§/

X. A szóbeliség elvével ellentétben, az E.T. 34.§. értelmében " a kellően értesített feleknek, vagy egyiküknek elmaradása a fellebbezés elintézését nem gátolja." Ebből folyik azután, hogy ezentul "a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak nincs helye." /T.E.34.§.1.bek/

Az eljárás szünetelése is csak akkor áll be, ha a bíróság azt, a feleknek kel-
lő időben beadott indokolt közös kérel-
mére, fontos okból megengedi. Ugyanabban
az ügyben a bíróság ilyen engedélyt csak
egyszer adhat." /T.E.34.§.3.bek./

Az ügy ismertetése a Ph. szerint, az
elnöknek, vagy a bíróság általa megbízott
tagjának feladata. A 34.§. azonban meg-
engedi, hogy ha a bíróság a fellebbezés
elintézése végett az egyik vagy mind a
két félnek vagy ügyvédnek meghallgatását

szükségesnek tartja, ebből a célból a tárgyalást elhalasztja." /T.E. 34.§.2.bek/

XI. A Pp. 513.§. 2.bek. alapján eddig csupán a járásbiróság ítélete elleni fellebbezést kellett nyilvános előadás alapján elintézni, ha a pertárgy értéke bizonyos összeget meghaladott.

Itt ujtás az, hogyozután szóbeli tárgyalás nélkül kell elintézni a törvényszéknek, mint elsőbiróságnak ítélete ellen történő fellebbezést is, "ha a fellebbezési érték nem haladja meg a fellebbezésnek szóbeli tárgyalás nélkül, nyilvános előadás alapján való elintézésre irányadó értékhatárt." /T.E.35.§/ "Ahol azonban a fellebbezési érték nem irányadó, ott a pertárgy értékét kell figyelembe venni. /Bacsó:A fellebbvitel újabb szabályozása a polgári perben./

XII. A bíróságok tehermentesítése

sítése érdekében a 36.§ elrendeli: "Nyilvános előadás útján történt elintézés esetében jegyzőkönyvet csak akkor kell felvenni, ha a bíróság azt szükségesnek tartja."

XIII. A fellebbezési bíróság ítélete ellen ásfelperes nem élhet felülvizsgálattal, ha a fellebbezési bíróság ítéletével elutasított követelésnek, vagy követelésrésznek, - alperes pedig nem élhet felülvizsgálattal, ha a fellebbezési bíróság ítéletével megítélt követelésnek, vagy követelésrésznek értéke /felülvizsgálati érték/ nem haladja meg a felülvizsgálat kizárására irányadó értékhatárt." /T.E.37.§.1.bek./ Tehát a felülvizsgálatnál szintén a felülvizsgálati érték állítja fel a korlátokat a felülvizsgálat lehetőségére nézve, az eddigi pertárgy érték helyett. Amíg a Pp. 521.§-a az ott meghatározott esetekben csupán a törvény-

széknek, mint fellebbezési bíróságnak ítélete ellen zárta ki a felülvizsgálatot, addig a T.E. szerint, ezután az ítélőtáblák másodfokon hozott ítéletei ellen sem lesz felülvizsgálatnak helye akkor, ha a felülvizsgálati érték nem haladja meg az erre irányadó értékhatárt. Mégis azonban ez a korlátozás nem terjed ki a kir. ítélőtáblának, mind fellebbezési bíróságnak olyan perekben hozott ítéleteire, amelyek tekintet nélkül az értékre a törvényszék hatáskörébe tartoznak." /T.E. 37.§.2.bek/ A felülvizsgálat kizárására irányadó értékhatár azután különböző aszerint, amint a kir. ítélőtáblának, vagy a kir. törvényszéknek, mint fellebbezési bíróságnak ítéletére vonatkozólag van szükség rá.

Természetesen, mivel a T.E. követelésről és követelésrészről beszél, a felülvizsgálati érték csupán marasztalási pereknél lehet irányadó. "Az érték valószínűvé te-

telőse és morallal kapcsolatos

tételére és megállapítására a Pp. 476.

§-át /a T.E. 24.§-át/ megfelelően kell alkalmazni." /T.E.37.§.3.bek/

A felülvizsgálat a perköltség viselésének és mennyiségének kérdésében csak akkor van megengedve, ha az "együttal az ítéletnek egyéb oly része ellen is irányul, amely ellen egymagában is felülvizsgálatnak van helye." /T.E. 37.§. ut.bek./

XIV. A felülvizsgálati bíróság meghatározásánál a Pp. 525.§ értelmében eddig a per tárgyának értéke volt az irányadó. Ezután "a kir. Törvényszéknek, mint fellebbezési bíróságnak ítélete felett a felülvizsgálati bíráskodást azokban a perrekben, amelyekben a felülvizsgálati érték /37.§./ meghaladja a felülvizsgálati bíróság meghatározására irányadó értékhatárt, a kir. Kuria, minden más esetben az illetékes kir. ítélőtábla gyakorolja."

/T.E. 38.§/ Azonban továbbra is a kir. Kuria gyakorolja a felülvizsgálati bíráskodást kivétel nélkül, a kir. ítélőtáblának, mint fellebbezési bíróságnak az ítélete felett.

XV. Felülvizsgálatnak a fellebbezési bíróság, kivételesen - főfelek megegyezése alapján, ugró felülvizsgálat esetén, - az elsőbíróság ellen van helye s a felülvizsgálati kérelmet is ezeknél kell benyújtani. A T.E. folytán "ha a felülvizsgálati kérelem elkészült, vagy ha a 37.§ szerint felülvizsgálatnak helye nincs, vagy ha a felülvizsgálati kérelmet ügyvéd nem ellenjegyezte, a fellebbezési bíróság azt hivatalból visszautasíthatja." /T.E.39.§ 1.bek./

A felülvizsgálati bíróság azt a felet, aki az ily visszautasításvégzés ellen nyilvánvalóan alaptalanul él felfolyamodással, a Pp. 544.§-ának alkalmazásával pénzoir-

ságban marasztalja.

Erintetlenül marad a Pp. 454.§-ának rendelkezése, amelyhez képest a felülvizsgálati határidő elmulasztása miatt beadott igazolási kérelem felett a felülvizsgálati bíróság határoz." /T.E.39.§ 2-3.bek/

XVI. A felülvizsgálat nem egyéb, mint harmadfoku perorvoslat, amelynél a felülvizsgálati bíróság - a Pp szerint a 535. és 537. §§-tól eltekintve, - nem állapíthat meg új tényállást, a bizonyítás mérlegelése, vagy tárgyalás alapján," tehát csupán a jogjogkérdéssel foglalkozhatik. A felülvizsgálati bíróság a fellebbezési bíróság ítéletét "az abban előadott tényállás alapján vizsgálja felül." /Pp.534.§.1.bek./ Azonban a fellebbezési bíróság ítélete is megtámadható a Pp.534.§ korlátai között. Ily esetben a tulajdonképpeni bizonyítás körébe eső, de hivatalból nem észlelhető körülmé-

nyelme miatt, az ítélet megváltoztatására kerülhet sor.

nyekre vonatkozó, perenkívüli történeti tények kiderítésére is kiterjeszkedik a felülvizsgálati bíróság ténymegállapítási joga. Általában tehát mindaz, ami szóbeli tárgyalás és bizonyítás, felvétel nélkül felülbírálható, reá van bízva a felülvizsgáló bíró megítélésére. Azokat a tényeket pedig, amelyeknek megállapításában élettapasztalatunk jut kifejezésre, a megfelelő anyagi jogszabály alkalmazhatása végett hivatalból köteles megállapítani. Például ha be van bizonyítva, hogy minden hatodik évben trágyáztak, olyankor ezen konkrét tény alapján, a felülvizsgálati bíróság revízió alá veheti az előző ítéletet, tapasztalati tételek segítségével vonva le egy helyes konkluziót. Azonban a külvilágnak azokat a változásait, amelyeket bárki könnyen észlelhet, /pl. fizetett-e az alperes/ a Pp. 534.§. korlátai között is, csak úgy álla-

píthatja meg, ha a következtetési alapul szolgáló bizonyítékokat mérlegelni nem kell. A kötött bizonyítás eseteiből áttekintve tehát, a fellebbezési bíróság okadatolt mérlegelését felül nem bírálhatja. Ennek a gyakorlatban az lett a következménye, hogy a felülvizsgálati bíróság akkor is kénytelen volt az ítéletét feloldani, ha a fellebbezési bíróság olyan ténykörülményekre vonatkozólag nem állapított meg tényállást, amelyekre nézve pedig az iratok között lévő kétségtelen bizonyítékok alapján, minden további tárgyalás nélkül is megállapíthatta volna.

Ez természetesen akadálya volt a perek gyors befejezésének, holott csupán formai okok miatt kellett, az ítéletet feloldva, egy újabb, tisztán formászerű tárgyalást tartani a fellebbezési bíróságnál. Rendkívül helyes ezért a T.E. 40.§-ának következő intézkedése: "Olyan tényállítás

valóságát, vagy valótlanságát, amelyre vonatkozólag a fellebbezési bíróság ítélete ténymegállapítást nem tartalmaz, a felülvizsgálati bíróság a Pp. 535. és 537 §-ának esetén kívül is megállapíthatja, ha ezt a bizonyításnak közvetlen észlelése nélkül az iratok alapján, a bizonyítás mérlegelésével, vagy a feleknek teljesen egybehangzó előadása alapján megteheti."

Ennélfogva most már a felülvizsgálati bíróság akkor is megállapíthat hivatalból nem észlelhető perenkivüli tényeket, ha ebből a célból mérlegelnie kell. A fellebbezési bíróság mérlegelése, ha okadatolva van, ezután sem bírálható felül, azonban, ha olyan tényállítás valósága, valótlan-sága forog kérdésben, amelyre vonatkozólag a fellebbezési bíróság ítélete ténymegállapítást nem tartalmaz, akkor a felülvizsgálati bíróság azt a fenti feltételek mellett megállapíthatja.

Pl. a fellebbezési bíróság nem nyilatkozik a felől a tanuvallomás felől, mely szerint a felperes halasztást adott egy kölcsön visszafizetésére. A felülvizsgálati bíróság most már, ezen az iratokból észlelhető tanuvallomás alapján, annak hitelét mérlegelve, mint következtetési alapról megállapíthatja az abban igazolt tényállítás valóságát.

A felülvizsgálathoz ezen új szabályozása folytán, ezután az ügy érdemére vonatkozó tudomáskijelentések, mint az elismerés, tagadás, beismerés stb. is figyelembe vehetők a felülvizsgálati bíróság által, a tényállás megállapításánál, holott eddig a Pp. rendelkezései szerint ezek nem voltak figyelembe vehetők. /Bacsó: A fellebvitel újabb szabályozása a polgári perben./

XVII. Ugyancsak a felülvizsgálati eljárás gyors befejezését szolgálja a T.E.

41.§-a, amely szerint: "A felek kölcsönös megegyezése alapján a felülvizsgálati eljárás szünetelésének /Pp.475.§/ nincs helye."

XVIII. Igen gyakran előfordult a felülvizsgálati eljárásban, hogy amikor a bíróság a felülvizsgálati kérelmet elutasította, a Pp.542.§ utolsó bekezdéséhez alkalmazkodva, hosszú perjogi disszertációval indokolta meg a kérelem elutasítását. Ez alól mentesíti a bíróságot a T.E.42.§ amely a Pp- szigorú 542.§-ának helyébe lép. "A felülvizsgálati bíróság a felülvizsgálati illetőleg a csatlakozási kérelem indokai és különösen a felhozott jogszabály iránt határozatának indoklásában a szükséghez képest nyilatkozik."

XIX. A Pp. 543.§. szerint a fellebbezési bíróság, illetőleg ugró felülvizsgálatnál az elsőbíróság, feloldás esetén az

új eljárásban és határozat hozatalában alkalmazkodni köteles a felülvizsgálati bíróság álláspontjához. A T.E. 44. §. a Pp. 545. §-át módosítja annyiban, hogy a felülvizsgálati kérelem akkor intézendő el nyilvános előadás útján, ha a felülvizsgálati érték /és nem a per tárgyának értéke/ 4000 P.t. meg nem halad s a kir. törvényszéknek, mint fellebbezési bíróságnak az ítéletét támadták meg.

XXI. A harmadik fellebbviteli perorvoslat a felfolyamodás. Erre vonatkozólag a T. E. ujtása, hogy a felfolyamodási eljárás előfeltételeit, mind a fellebbezésnél és a felülvizsgálatnál is, elsősorban az a bíróság vizsgálja, amely a megtámadott végzést hozta. Tehát ha a felfolyamodás elkésett, vagy oly végzés ellen irányul, amely ellen felfolyamodásnak nincs helye, az a bíróság, amely a megtámadott végzést

hozta, a felfolyamodást hivatalból visszautasítja. /T.E.45.§ 1.bek/

A felfolyamodási bíróság azt a felet, aki az ilyen visszautasító végzés ellen nyilvánvalóan alaptalanul és felfolyamodással a Pp. 544.§-ának megfelelő alkalmazásával pénzbírságban marasztalja.

Erintetlenül marad a Pp. 454.§-ának rendelkezése, amelyhez képest a felfolyamodási határidő elmulasztása miatt beadott igazolási kérelem felett nem az 1. bekezdésben említett bíróság, hanem a felfolyamodási bíróság határoz." /T.E. 45.§.2. és 3.bek./

XXII. A fellebbviteli perorvoslatok közé tartozik az előterjesztés is. Azonban erre vonatkozólag a T.E. semmi újítást nem tartalmaz.

Ezeket a változtatásokat tette a Törvénykezes Egyszerűsítéséről szóló

1930.évi XXXIV.t.c. 24-45 §§-aiban, a fellebbvitelnek a fellebbezésre, felülvizsgálatra, felfolyamodásra és az előterjesztésre vonatkozó megelőző szabályozása tekintetében.

Forrásaim.

Dr. Bacsó Jenő: A polgári eljárás tan-
könyve.

A felülvizsgálati eljárás.

A fellebbvitel újabb szabályozása a polgári perben.

Dr. Magyary Géza: Magyar polgári perjog.

Dr. Schreyer Jakab: A perorvoslatok teljes rendszere.

A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló

1930: XXXIV.t.c.

E K 10001/1954